

## Gece Çalışma Ücreti Belirsiz Alacak Davasına Konu Edilebilir

**Mahmut Çolak**

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Sirküler No: 511

Tarih: 20.09.2021

### Kısa Cevap

Evet. Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna göre gece çalışma ücreti **fazla çalışma alacağı niteliğindedir**; tanık deliliyle kanıtlandığında hesaplanacak tutardan **hâkimin takdirine bağlı indirim oranı baştan belli olmadığı** için alacak **belirsiz alacak davasına konu edilebilir**. Bu indirim, işçinin yılın belli dönemlerinde çalışmadığı karinesine dayandığından **“karineye dayalı makul bir indirim”** olarak nitelendirilmelidir.

### Karar

Sirkülerimizi Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun (Esas: 2017/3107, Karar: 2020/54, Tarih: 23.01.2020) kararı ile açıklamaya çalışalım.

### Davacının İddiası

Davacı vekili 01.08.2013 havale tarihli dava dilekçesinde; müvekkilinin 17.10.2010 tarihine kadar davalı belediyede gece bekçisi ve asfalt plenti işçisi olarak çalıştığını, Hizmet İş Sendikasına üye olduğunu, fazla çalışma yapıp ulusal bayram ve genel tatiller ile hafta sonlarında çalışan müvekkiline bu çalışmalarının karşılığının toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre hesaplanıp ödenmediğini, 01.01.2004-31.12.2005 tarihine kadar geçerli olan Toplu İş Sözleşmesinin 57. maddesi gereğince ücretine yansıtılması gereken ücret zammı yansıtılmadığından ücret zammı alacağı ile yine bu sebeple eksik ödenmiş olan ikramiye ve sosyal haklar alacağının bulunduğunu, gece bekçisi olarak çalışan müvekkiline toplu iş sözleşmesi gereğince ödenmesi gereken gece çalışma ücretinin de ödenmediğini ileri sürerek gece çalışma ücreti alacağı ile bir kısım işçilik alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

## Davalının Savunması

---

Davalı ... Belediye Başkanlığı vekili 25.09.2013 havale tarihli cevap dilekçesinde; davacının müvekkili belediyede mesai saatleri içinde çalıştığını, hafta sonu ve bayram günlerinde çalıştırılmadığını, bu nedenle anılı alacaklara hak kazanamayacağını, dava dilekçesinde bildirilen tanıkların müvekkiline karşı açmış olduğu aynı mahiyette davalarının bulunduğunu dolayısıyla tarafsız tanıklık yapabilmelerinin mümkün olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

## Yerel Mahkeme Kararı

---

Erzurum İş Mahkemesinin 05.02.2015 tarihli ve 2013/404 E., 2015/116 K. sayılı kararı ile; davacının 01.02.2002 tarihinde davalı nezdinde işe başladığı, 17.08.2010 tarihine kadar bu çalışmasının aralıksız devam ettiği, Hizmet İş Sendikası üyesi olduğu, davalı belediyenin şantiye şefliğinde gece bekçisi olarak çalıştığı, fazla çalışma yapıp, ulusal bayram ve genel tatil günleri ile hafta tatillerinde çalışan davacıya bu çalışmalarının karşılığının ödenmediği bu nedenle anılı alacaklara ve gece çalışması ücretine hak kazandığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

## Özel Daire Bozma Kararı

---

Erzurum İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur. Yargıtay 22. Hukuk Dairesince 28.11.2016 tarihli ve 2015/13704 E., 2016/25979 K. sayılı kararı ile; davalının sair temyiz itirazlarının reddine karar verildikten sonra, (2) numaralı bendinde; **uyuşmazlık konusu gece çalışma ücreti miktarı itibariyle iş yerinde uygulanan toplu iş sözleşmesine göre davacı tarafça tam ve kesin olarak belirlenebilir nitelikte olduğundan belirsiz alacak davasına konu edilemeyeceği bu nedenle hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddi gerekirken yazılı şekilde esasa girilerek karar verilmesinin hatalı olduğu**, (3) numaralı bendinde; davacı tanıklarının davalı aleyhine davası bulunan isimler olup olmadığı araştırılarak tanıkların tarafsız olmadığının tespiti hâlinde tanık anlatımları esas alınarak belirlenen fazla mesai, hafta tatili ve ulusal bayram ve genel tatil alacaklarının reddedilmesi, tanığın husumetli olmadığının tespiti hâlinde ise ilk kararda benimsenen 15:30-08:00 saatleri arasında ayda iki hafta dört gün, iki hafta ise üç gün çalıştığının kabulü ile hesaplama yapılması gerektiği, sürekli olarak haftada dört gün çalıştığının kabulünün hatalı olduğu gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

## Direnme ve Uyuşmazlık

---

Erzurum 1. İş Mahkemesinin 13.06.2017 tarihli ve 2017/7 E., 2017/346 K. sayılı kararı ile; Özel Daire bozma kararının (3) numaralı bendi yönünden bozmaya uyulmuş, (2) numaralı bozma

sebebi yönünden ise, belirsiz alacak davasına ilişkin genel açıklamalar yapıldıktan sonra uyuşmazlık konusu alacağın belirlenebilir nitelikte olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık gece çalışma ücreti alacağının belirsiz alacak olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

## **Somut Olayın Değerlendirilmesi**

Bu bağlamda yukarıda yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı sendika üyesi olduğunu toplu iş sözleşmesi gereğince ödenmesi gereken gece çalışma ücretinin ödenmediğini belirterek talepte bulunmuştur. Talep konusu dönemi kapsayan toplu iş sözleşmelerinde saat 20.00-06.00 saatleri arasında yapılan çalışmaların gece çalışması olduğu, bu konuda yasal hükümlerin uygulanacağı düzenlenmiştir. Davacı, gece bekçisi olarak davalı belediye bünyesinde 16.00-08.00 saatleri arasında çalıştığını belirtmiş ve iddiasının ispatı için tanık deliline dayanmıştır. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda tanık beyanları birlikte değerlendirilerek, davacının mesai saatleri 15.30-08.00 olarak tespit edilmiş ve hesaplama yapılmıştır.

## **Karineye Dayalı Makul İndirim**

Bilindiği üzere fazla çalışma ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarından indirim yapılması konusunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu uygulama Yargıtay'ın yerleşik içtihatları ile benimsenmiştir. Yargıtay kararlarında istikrarlı olarak işçinin uzun süre aynı şekilde çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olacağı, işçinin izinli, mazeretli ve tatil günlerinde dinlenme hakkını kullanmadan yıllarca sürekli çalıştığının düşünölemeyeceği göz önüne alınarak hüküm altına alınan fazla çalışma ve tatil ücreti alacaklarından dosya içeriğine uygun bir indirim yapılması gerektiği kabul edilmiştir.

İşçinin, ulusal bayram ve genel tatil günleri, yıllık izinli, mazeret izinli vs. sebeple çalışmadığı günler yılın yaklaşık olarak 1/3'üne tekabül ettiğinden kural olarak yapılacak indirimde bu oranın esas alınması isabetli olacaktır. Ancak işçinin hesaplanan fazla çalışma ve tatil çalışmalarında yıllık izin, mazeret izni ve tatil günleri dikkate alınmış ise indirimin daha az oranda yapılması gerekecektir. Bu nedenlerle fazla çalışma ve tatil alacaklarından yapılacak indirimin "hakkaniyet indirimi" ya da "takdiri indirim" olarak nitelendirilmesi doğru olmayacaktır. İndirim, işçinin yılın belli dönemlerinde çalışmadığı karinesine dayalı olduğundan "karineye dayalı makul bir indirim" ifadesinin kullanılmasının daha doğru olacağı sonucuna varılmıştır. Nitekim aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulunun 17.01.2018 tarihli ve 2015/(7)9-907 E., 2018/23 K. sayılı ve 06.12.2017 tarihli

2015/9-2698 E., 2017/1557 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.

## Sonuç

---

**Bu açıklamalara göre, dava konusu gece çalışma ücreti alacağı fazla çalışma alacağı niteliğinde olup kanıtlanması için tanık deliline dayanıldığı ve söz konusu alacakların tanık anlatımları ile kanıtlanması durumunda hesaplanacak alacak miktarından hâkimin takdir yetkisine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belirli olmadığından, anılı alacağın belirsiz alacak davasına konu olabileceği kabul edilmelidir. Hâl böyle olunca, mahkemenin direnme kararı yerindedir.**

## Sık Sorulan Sorular

---

### Gece çalışması hangi saatler arasındır?

Uyuşmazlığa konu toplu iş sözleşmelerinde 20.00-06.00 saatleri arası gece çalışması olarak düzenlenmiştir.

### Alacak neden belirsiz sayıldı?

Tanık anlatımıyla ispat hâlinde hesaplanacak tutardan hâkimin takdirine bağlı olarak yapılacak indirim oranı baştan belli olmadığından.

### İndirim oranı ne kadar?

Kural olarak, işçinin çalışmadığı günlerin yılın yaklaşık 1/3'üne denk gelmesi esas alınır; hesapta izin ve tatil günleri zaten dikkate alınmışsa indirim daha az oranda yapılır.

### İndirimin doğru adı nedir?

“Karineye dayalı makul bir indirim”; “hakkaniyet indirimi” veya “takdiri indirim” nitelendirmesi doğru değildir.

## Resmî Kaynaklar

---

- 4857 sayılı İş Kanunu (41'inci madde — fazla çalışma; 69'uncu madde — gece süresi ve gece çalışmaları)
- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (107'nci madde — belirsiz alacak davası)
- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 23.01.2020, E. 2017/3107, K. 2020/54

---

*Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.*

## Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

### YAZILIM VE HİZMET

#### Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

[prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/](https://prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/)

#### Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

[prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/](https://prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/)

#### Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

[prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/](https://prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/)

### ÜCRETSİZ ARAÇLAR

#### Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

[prozon.net/hesap-makineleri/](https://prozon.net/hesap-makineleri/)

#### Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

[analiz.prozon.net](https://analiz.prozon.net)

#### Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

[prozon.net/yillik-parametreler/](https://prozon.net/yillik-parametreler/)

### GÜNCEL KALIN

#### Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

[prozon.net/mevzuat-takvimi/](https://prozon.net/mevzuat-takvimi/)

#### Mevzuat Sirkülerleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

[prozon.net/sirkuler/#bulten](https://prozon.net/sirkuler/#bulten)

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/gece-calisma-ucreti-belirsiz-alacak-davasina-konu-edilebilir/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 07:03 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · [bilgi@prozon.net](mailto:bilgi@prozon.net)